

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Endelig rapport

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt
og helseberedskap

Selbu kommune 22.10.2024

Innhold

1. Sammendrag	3
2. Bakgrunn/Formål	3
3. Rammer for tilsynet	4
4. Hovedinntrykk	4
4.1 Kommunal beredskapsplikt	4
4.2 Helseberedskap	6
5. Resultater fra tilsynet	9
Kommunal beredskapsplikt	9
Helseberedskap	9
6. Grunnlagsdokumenter	10
7. Deltakere	11

Tidspunkt for tilsynet	22.10.24
Tilsynssted	Selbu kommune
Kontaktperson i kommunen	Beredskapskontakt Ingrid Rolseth Holt
Statsforvalterens tilsynsgruppe	Tilsynsleder Dag Otto Skar, samfunnssikkerhet og beredskap Tilsynskoordinator Anette Askeland Lie, beredskap Ass. Fylkeslege Kristine Asmervik, helse- og omsorg Juridisk seniorrådgiver Guro M. B. Knipenberg, helse- og omsorg Juridisk seniorrådgiver Hanne Dyrstad
Tilsynsrapporten er godkjent av	Fylkesberedskapssjef Dag Otto Skar, samfunnssikkerhet og beredskap Ass. Fylkeslege Kristine Asmervik, helse- og omsorg
Foreløpig rapport sendt	18.11.24
Endelig rapport sendt	23.04.25
Kommunens frist for oppfølgingsplan	06.06.25

1.Sammendrag

Tilsynet er gjennomført med hjemmel i lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) §29, forskrift om kommunal beredskapsplikt §10 og lov om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten m.m. (helsetilsynsloven) §2.

Målet med tilsynet var å undersøke om kommunens arbeid med kommunal beredskap og helseberedskap er i samsvar med kravene til kommunal beredskapsplikt og kommunal helseberedskap.

Statsforvalterens hovedinntrykk av kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap og helseberedskap, samt resultater fra tilsynet, er beskrevet under kapittel 4 i rapporten.

Statsforvalteren avdekket 1 avvik med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap under tilsynet i Selbu kommune.

2.Bakgrunn/Formål

Helseberedskap og kommunal beredskapsplikt er basert på de samme prinsippene og har et felles mål om beskyttelse av befolkningen.

Kommunene har ansvar for å utvikle trygge og robuste lokalsamfunn, og opprettholde nødvendige tjenester også når lokalsamfunnet rammes av uønskede hendelser som utfordrer kommunen, enten de forekommer i fredstid, ved sikkerhetspolitiske kriser eller i væpnet konflikt.

Tilsynet ble gjennomført med hjemmel i Sivilbeskyttelsesloven §29, forskrift om kommunal beredskapsplikt §10 og Helsetilsynsloven §2. I tillegg finnes tilsynshjemler i ulike særlover på helseberedskapsområdet.

Tilsynet skal følge bestemmelsene i kapittel 10 A i Kommuneloven.

Målet med tilsynet var å undersøke om kommunens arbeid med kommunal beredskap og helseberedskap er i samsvar med kravene i sivilbeskyttelsesloven §§14 og 15, forskrift om kommunal beredskapsplikt, helseberedskapsloven, forskrift om krav til beredskapsplanlegging, helse- og omsorgstjenesteloven, smittevernloven, folkehelseloven, forskrift om miljørettet helsevern og forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten.

Statsforvalteren ville undersøke om kommunen, i tråd med kravene i lov og forskrift, hadde:

- En beredskapsplanlegging som bygger på risiko- og sårbarhetsanalyser av uønskede hendelser som kan inntreffe i egen kommune
- En forberedt kriseorganisasjon for håndtering av uønskede hendelser, herunder;
 - en forberedt kriseledelse
 - en kriseorganisasjon som kjenner egne beredskapsplaner
 - om kommunen har sikker informasjonsstyring og plan for krisekommunikasjon
 - om alle som har en rolle i beredskapen har fått opplæring
 - om beredskapen er øvet, evaluert og oppdatert

3. Rammer for tilsynet

Tilsynet er gjennomført etter prinsippene for systemrettet tilsyn. Skriftlig revisjonsvarsel ble sendt 07.06.2024.

Tilsynet ble gjennomført iht. plan, med åpningsmøte, intervju med relevante personer i kommunen samt sluttmøte. Foreløpig oppsummering og avvik ble presentert i sluttmøtet.

Denne rapporten omhandler evt. avvik og andre inntrykk som er avdekket under revisjonen.

Avvik er manglende etterleving av krav i lov og forskrifter som kommunen har plikt til å etterleve innenfor kommunal beredskapsplikt og kommunal helseberedskap.

Vi gjør oppmerksom på at Statsforvalteren kun undersøker om kommunens arbeid med kommunal beredskap og kommunal helseberedskap er i tråd med lov og forskrift.

Tilsynet gir derfor ikke en fullstendig vurdering av kommunens arbeid med dette.

4. Hovedinntrykk

4.1 Kommunal beredskapsplikt

Hovedfunn

Selbu kommune har 4241 innbyggere og det er forventet svak befolkningsvekst mot 2050. Kommunen har all hovedsak eneboliger (1862) og mange hytter (1658). Tungtrafikk på veien mot Tydal og over til Sverige øker. Selbusjøen er knytta til Nea-vassdraget, forhold

knyttet til flom/ras og regulering av sjøen er momenter som bør tas med i ny helhetlig ROS.

Selbu er en kommune som har god oversikt over risiko- og sårbarheter i kommunen. Kommunen har erfarne medarbeidere som kan håndtere uforutsette hendelser på en god måte.

Det er godt samarbeid både internt og eksternt med beredskap i organisasjonen, dette gjelder spesielt ut mot den lokale politikontakten. Roller og ansvar er avklart og godt etablert innad i organisasjonen.

Det arbeides godt med beredskap i alle deler av organisasjonen, og man har god oversikt over ressurser, hvordan disse finner hverandre og kan brukes i kommunen.

Selbu kommune jobber helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhet og beredskap iht. forskrift om kommunal beredskapsplikt §3.

Ny KPA for Selbu ligger ute til høring og kommunen har iverksatt en prosess for utarbeidelse av ny Helhetlig ROS. Kommunen har utarbeidet en oversiktlig prosessplan som et godt verktøy for dette revideringsarbeidet.

Revidert Helhetlig ROS-analyse skal ifølge prosessplanen legges fram til politisk behandling innen utgangen av 2025.

Kommunen gjennomfører øvelser og evaluerer hendelser og øvelser iht. forskrift om kommunal beredskapsplikt §7 og 8.

Selbu kommune har en overordnet beredskapsplan fra 27.09.2024, jf. Sivilbeskyttelsesloven §15 og Forskrift om kommunal beredskapsplikt §4.

Kommunen har beredskapsråd og befolkningsvarsling gjennom Varsling24.

Selbu kommune har tatt i bruk krisestøtteverktøyet RAYVN.

Hovedkonklusjon samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen har en Helhetlig ROS-analyse fra 2019, og Selbu kommune er i gang med å utarbeide en ny analyse, men inntil denne er ferdigstilt og forankret i kommunestyret oppfylles ikke kravet i sivilbeskyttelses-loven § 14.

Avvik

Selbu kommune har en Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, men den er ikke oppdatert iht. sivilbeskyttelses-loven §14 og forskrift om kommunal beredskapsplikt §6.

4.2 Helseberedskap

Selbu kommune har 4241 innbyggere. Kommunen har et legekontor med 4 fastleger hvorav 2 med åpne lister. Det er samarbeid med Værnesregionen om branntjenester, kommuneoverlege og psykologtjeneste for barn og unge.

Plan for helsemessig og sosial beredskap

Kommunens plan for helsemessig og sosial beredskap er fra juni 2023. Planen bygger på helhetlig kommunal ROS analyse (2019) samt egen ROS analyse for helse – og omsorgssektoren.

Planen inneholder bl.a. informasjon om psykososial beredskap, og sted for etablering av evakuerte og pårørendesenter og tiltak ved langvarig strømbrudd knyttet opp mot sykehjem og hjemmetjeneste. Det er også gjort vurderinger knyttet til kontinuitet i tjenestene under kriser med omdisponering av ansatte i helse- og omsorgstjenesten og prioritering av oppgaver.

Ifølge folkehelselovens §28 andre ledd, plikter kommunen å utarbeide en beredskapsplan for sine oppgaver etter denne lovens kapittel 3, i samsvar med helseberedskapsloven. Helseberedskapsplanen skal samordnes med kommunens øvrige beredskapsplaner. Det foreligger beredskapsplan for miljørettet helsevern som omhandler tiltak for å håndtere CBRNE-hendelser i plan for helsemessig og sosial beredskap. Plikt til varslings av allmenfarlig smittsom sykdom og CBRNE hendelse til de nasjonale faginstansene, er gjort kjent i kommunen gjennom plan for helsemessig og sosial beredskap og i smittevernplanen.

Det kan med fordel også vises til Nasjonale veiledere, rådgivende faginstanser som FHI og CBRNE-senteret.

Plan for helsemessig og sosial beredskap revideres hvert tredje år av sektorsjef helse og omsorg eller ved behov basert på evaluering av kriser håndtert i perioden og evt. nye retningslinjer mv. Planen ligger i kvalitetssystemet Compilo, noe alle ansatte i helse og omsorgssektoren, inkludert interkommunale samarbeidspartnere skal kjenne til. Planen er en del av introduksjonsprogrammet til nyansatte.

Kommunen har Evakueringsplan fra september 2024 som må sees i sammenheng med plan for helsemessig og sosial beredskap. I denne er steder for innkvartering med kapasitet og fasiliteter delvis beskrevet inkludert hvilke steder som ikke kan benyttes ved flom.

De som trenger det, får transport ut av området og det plan for hvordan dette kan gjøres. Det er samarbeid med Selbu sanitetsforening, Selbu Frivillighetssentral og bygdekvinnelag om forpleining. Slik tilsynsteamet forstår det er avtalene ikke skriftlige, skriftliggjøring av slike avtaler anbefales.

Oversiktsdokument folkehelse

Folkehelsedokumentet skal blant annet ligge til grunn for beredskapsplaner og planstrategi, jf. folkehelselovens § 5. Kommunens oversiktsdokumentet folkehelse er fra 2020 og er under revisjon.

Smittevern

Kommunens smittevernplan er fra oktober 2024. Kommuneoverlegen har smittevernansvar og hastekompetanse er avklart, jf. Folkehelseloven § 27.

Infeksjonskontrollprogram for Selbu sykehjem er revidert sist i 2020. Kommuneoverlegen arbeider med revisjon av internkontrollprogrammet for institusjoner i Værnes-regionen. Dette skal være ferdig i 2025. Infeksjonskontrollprogrammet er en del av opplæringen til nyansatte.

Kommunen har pandemiplan fra 2019, forberedte tiltak for å håndtere et større smitteutbrudd og det er forberedt tiltak for vaksinasjon. Migrasjonshelse ivaretas gjennom samarbeidet i Værnesregionen.

Kommunen har avklarte forhold knytta til kommunikasjon og det vises til Beslutningsstrategi og kommunikasjon i smittevernsituasjon fra mai 2019.

Kommuneoverlege

Kommunen skal ha kommuneoverlege jf. folkehelselovens § 27 om kommuneoverlegens myndighet til hastekompetanse på kommunens vegne i saker om miljørettet helsevern, smittevern og helsemessig beredskap. Kommuneoverlegen er kommunens medisinskfaglige rådgiver også i krisesituasjoner.

Kommuneoverlegen i Selbu har 100 % stilling som kommuneoverlege i Værnesregionen (Stjørdal, Selbu, Tydal og Meråker). I tillegg er det en assisterende kommuneoverlege i 100% stilling og en i 20 % stilling for kommunene i Værnesregionen.

Kommuneoverlegen har smittevernansvaret inkludert revisjon og godkjenning av infeksjonskontrollprogram i kommunen, er kommunens medisinskfaglige rådgiver og har ansvar for helseberedskapen.

Kommuneoverlegen er plassert i kriseledelsen ved hendelser og kalles inn til kriseledelsen ved behov bla. via RAYVN.

Kommunens helhetlige ROS skal revideres og tilsynsteamet har fått forståelse for at kommuneoverlegen skal kobles på dette arbeidet. Kommuneoverlegen er deltagende i revisjon av oversiktsdokumentet knyttet til folkehelse.

Helse- og omsorgstjenesten

Kommunen har et legekontor med fire fastleger og ledig liste-kapasitet. Sykehjemmet har tilsynslege i 60 % stilling. Det er 40 sykehjemsplasser og 19 innbyggere som bor i omsorgsboligene ved siden av sykehjemmet.

Nattvaktene server både hjemmевærende og sykehjemmet. Det er god kompetanse i gruppen, mange sykepleiere og helsefagarbeidere. Noen jobber på ambulansen og tar vakter ved siden av i kommunal helsetjeneste. Kommunen har kapasitet til å avlaste sykehus ved å ta imot egne pasienter samt bistå etter evne med frigjøring av sykehjemsplasser dersom det oppstår en krisesituasjon i nabokommunen(e).

Statsforvalteren vurderer at kommunens helse og omsorgstjenester virker dimensjonert for hendelser som truer virksomhetens drift eller setter krav til økt kapasitet.

Brann

Sykehjemmet er bygd i 2020 der hvert rom er en branncelle. Vaktmestrene er medlem i brannvakten. Det er praktiske øvelser hvert 3. år, brannvernrunde før sommerferien og en gang før jul, med brannopplæring til de ansatte. Det er årlige øvelser og system for forebyggende brannsikring også i hjemmetjenesten.

Statsforvalteren vurderer at det er god brannberedskap satt i et styringssystem knyttet til sykehjem og hjemmetjeneste.

Kommunen har brannsamarbeid med Meråker og Stjørdal. Det er et godt bemannet lokalt korps. Mesteparten er utrykning på ulykker, brann 1-2 ganger/år. Dette utfordrer kompetanse i brannkorpsset.

Strøm

Tiltak knyttet til lengre bortfall av strøm ved sykehjem og helse- og omsorgssentra i kommunen er beskrevet i plan for helsemessig og sosial beredskapsplan. Det er nødstrøm (batteri og aggregat) på Selbu sykehjem, inkludert drivstoffavtale.

Evakuering av hjemmeboende og tiltak for å øke evne til egenberedskap er vurdert og satt i system i hjemmetjenesten. Sykehjemmet har kapasitet til å ta imot 10- 15 personer. Det er sjekket ut at aggregatet ved sykehjemmet har kapasitet til å lade el-biler.

Kommunen benytter Trygghetsalarmer, ved strømbrudd har alarmer en backup på en viss tid. Kommunen har system for å ivareta hjemmeboende ved langvarig strømbrudd med tiltak som ekstra tilsyn, aktivering av nettverk, evakuering til sykehjemmet mv.

Øvelse SODD24/cyberangrep viste at kommunen kunne drifte store deler av kommunen inkludert tjenester knyttet opp mot legekantor, sykehjem og hjemmetjenester.

Kommunen har definert oppmøtested for befolkningen ved langvarig bortfall av EKOM.

Legemiddelberedskap

I forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap § 8 fremgår det at virksomheten skal ha tilfredsstillende sikkerhet for forsyning av viktig materiell, utstyr og legemidler.

Kommunen har legemiddelberedskap av basale medikamenter på sykehjemmet inkludert jod-tabletter, samt beskrevet en oversikt over utstyr/materiell på Selbu legekantor, også i brann- og ambulansetjenesten.

Psykososialt kriseteam

Kommunen har et eget kriseteam bestående av 11 medlemmer med bred kompetanse. Det er en egen plan for psykososialt kriseteam fra 2024 som beskriver teamets arbeid, opprettelse av EPS og vedlegg knyttet til dette.

Kommunen har egen ansvarsbeskrivelse for medlemmer i kriseteamet knyttet til drift roller, lønn, kurs og kompetanseheving, defusing etter hendelser og evaluering av arbeidet. Det er egen funksjonsbeskrivelse for leder av kriseteamet. Leder har bla. ansvar for å sikre kontinuitet i teamet ved ferieavvikling (beredskapsturnus uke 27-32) slik at to alltid er til stede ved hendelser, deltakelse i øvelser, evalueringer, opplæring og kompetanseheving med deltakelse på webinarer og eksterne kurs.

Kriseteamet har fast møtestruktur. Sektorleder for Helse- og omsorg har det overordnede ansvaret for kommunens psykososiale kriseteam. Fagleder av Rus- og psykisk helsetjeneste i kommunen er leder av psykososialt kriseteam og leder teamets arbeid etter delegert myndighet fra kommunens kriseledelse.

Kriseteamet har avklart rolle ved evakuering og pårørendesenter og det er samarbeidsavtale gjennom Værnes-regionen mellom kommunenes kriseteam. Kommuneoverlegen kobles på ved behov.

5.Resultater fra tilsynet

Kommunal beredskapsplikt

1 avvik innenfor kommunal beredskapsplikt

Selbu kommune har en Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, men den er ikke oppdatert iht. sivilbeskyttelses-loven §14 og forskrift om kommunal beredskapsplikt §6.

Helseberedskap.

Det er ikke avdekket avvik knyttet til helseberedskap.

6. Grunnlagsdokumenter

Plan/dokument	Gyldig fra	Gyldig til
Kommunal planstrategi (Vedtatt 14.12.2020)	2019	2023
Kommuneplanens arealdel plankart	2014	2024
KOMMUNEPLANENS AREALDEL BESTEMMELSER OG RETNINGSLINJER (Versjonsdato: 17.06.2019 Endelig vedtatt i kommunestyret 26.06.2017)	2014	2024
Presentasjon Ledermøtet - Prioriteringer fremover - Selbu kommune	26.06.2024	
Overordnet ROS-analyse for Selbu kommune – beredskap år 2019	2019	2023
Prosessbeskrivelse-/plan: Revidering av overordnet/helhetlig ROS (Risiko- og sårbarhetsanalyse) for Selbu kommune	30.09.24	
Ny KPA ute til høring nå	2024	2034
Plan for psykososialt kriseteam	10.2024	
Ansvarsbeskrivelse - Medlem psykososialt kriseteam	01.04.2020	
Funksjonsbeskrivelse - Leder Psykososialt kriseteam	01.04.2020	
Plan for helsemessig og sosial beredskap (22.06.23)	2023	2024
Evakueringsplan for Selbu kommune - (oppdatert 27.09.24)	2024	
Beredskapsplan for Selbu kommune - (oppdatert 27.09.24)	2024	
Plan for Informasjonsberedskap - Underordnet plan for Beredskapsplan for Selbu kommune - (oppdatert 27.09.24)	2024	
Kommuneplanens samfunnsdel - (Vedtatt i Selbu kommunestyre - 10.12.2018)	2018	2030
PANDEMIPLAN VÆRNESREGIONEN 2019	2019	
INFEKSJONSKONTROLLPROGRAM SELBU SYKEHJEM	2020	
Ekstra renhold ved tanke om smittsomme sykdommer	2020	
Beslutningsstrategi og kommunikasjon i smittevernsituasjon	08.05.2019	
Smittevernplan for Værnesregionen	09.10.2024	

7.Deltakere

Navn	Funksjon/rolle	Virksomhet	Åpnings møte	Intervju	Sluttmøte
Ole Morten Balstad	Ordfører	Selbu kommune	X	X	X
Oddveig Kipperberg	Kommunedirektør	Selbu kommune	X	X	X
Ingrid Rolseth Holt	Beredskapskontakt	Selbu kommune	X	X	X
Arild Bakken	Rådgiver	Selbu kommune	X	X	X
Ingrid Jørum	Kommuneoverlege	Selbu kommune		Teams	Teams
Marit Hernes	Leder helse og omsorg	Selbu kommune	X	X	X
Kerstin Rolseth	Rådgiver i HS	Selbu kommune	X	X	X
Kristin Flakne Østbyhaug	Leder hjemmetjenesten	Selbu kommune	X	X	X
Håvard Stavrum Larsen	Leder for Selbu sykehjem	Selbu kommune	X	X	X
Marit Uthus	Leder kriseteamet	Selbu kommune	X	X	X
Dag Otto Skar	Fylkesberedskapssjef Tilsynsleder	Statsforvalteren i Trøndelag	X	X	X
Anette Lie	Rådgiver beredskap Tilsynskoordinator	Statsforvalteren i Trøndelag	X	X	X
Kristine Asmervik	Ass. fylkeslege Helse- og omsorg	Statsforvalteren i Trøndelag	X	X	X
Guro B. Knipenbergh	Juridisk seniorrådgiver helse og omsorg	Statsforvalteren i Trøndelag	X	X	X
Hanne Dyrstad	Juridisk seniorrådgiver helse og omsorg	Statsforvalteren i Trøndelag	X	X	X

Steinkjer, 23. april 2025

Dag Otto Skar
Fylkesberedskapssjef/tilsynsleder
Kommunal- og justisavdelingen

Kristine Asmervik
Ass. fylkeslege
Helse- og omsorgsavdelingen

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600, 7734 Steinkjer

